

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Марина Миколаївна СТЕФАНЧУК,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри підприємницького та корпоративного права
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана» (м. Київ),
m.stefanchuk@gmail.com

УДК 347.952

ПРАКТИКА ВЕРХОВНОГО СУДУ ЯК ІНДИКАТОР ДЕФЕКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Висвітлено сучасний стан реформи виконавчого провадження в Україні. Констатовано, що вона має на меті подолання системної проблеми неефективного примусового виконання судових рішень. Проаналізовано практику Верховного Суду з питань примусового виконання судових рішень в Україні. Встановлено, що Великою палатою Верховного Суду, яка переглядає справу в разі, якщо вона містить виключну правову проблему для забезпечення розвитку права та формування єдиної правозастосовчої практики, констатовано значну кількість прогалин у законодавстві України про виконавче провадження. Розглянуто одну із таких виключних правових проблем у сфері виконавчого провадження, підставою виникнення якої стали дефекти законодавчого регулювання відносин у сфері зведеного виконавчого провадження, яка загострилась після запровадження інституту приватних виконавців у зв'язку з правовою невизначеністю питань взаємодії державних та приватних виконавців у цьому аспекті. На основі проведеного дослідження зроблено висновки про те, що практика Верховного Суду є індикатором дефектів законодавства у сфері примусового

виконання судових рішень в Україні в порядку зведеного виконавчого провадження, які полягають у правовій невизначеності регламентації важливих елементів цього правового інституту. Означені прогалини в законодавстві повинні бути усунені на законодавчому рівні, а не залишатися предметом судової правотворчості, оскільки судова практика не є сталою, а за вимогами європейських інституцій у сфері примусового виконання національне законодавство повинно містити чітке визначення умов примусового виконання рішень, положення примусового виконання повинні бути розроблені чітко, не залишаючи можливості для неоднозначного тлумачення. З урахуванням доктринальних напрацювань, а також з використанням успішного досвіду інших держав запропоновано стратегічним напрямом вдосконалення законодавства України у сфері примусового виконання судових рішень визначити необхідність концептуальної зміни системи примусового виконання судових рішень з переходом на монополію приватних виконавців або ж їхню домінуючу складову, за якої за державною виконавчою службою залишаються питання виконання рішень судів, у яких однією із сторін є держава.

Ключові слова: примусове виконання судових рішень, зведене виконавче провадження, державна виконавча служба, приватний виконавець, дефект законодавства, правова визначеність.

Відповідно до прецедентної практики Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ) виконання судових рішень разом з судовим розглядом справи є елементами системи правосуддя. Отже, про забезпечення реального правосуддя, на думку ЄСПЛ, яка в цьому контексті навряд чи може бути поставлена під сумнів, можна стверджувати лише тоді, коли не лише постановлено справедливе остаточне рішення у справі, а саме тоді, коли забезпечено реально виконання цього рішення. Очевидно, що сторону в справі не стільки інтересує процес її розгляду, скільки результат такого розгляду та забезпечення реального виконання рішення, постановленого за результатами розгляду.

Саме тому, зважаючи на положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [1], п 1 ст. 6 якої до конвенційних прав відносить право на справедливий суд, сутність якого зводиться до того, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення, а також прецедентної практики ЄСПЛ, юрисдикція якого щодо тлумачення і застосування Конвенції і протоколів до неї, визнана Україною як

учасницею цієї Конвенції, вказує на те, що в розумний строк розгляду справи включається період із надходження до суду заяви до закінчення виконання рішення суду. Таким чином, згідно з п. 1 ст. 6 Конвенції провадження в суді та провадження з виконання судових рішень є стадіями одного процесу, тобто провадження з виконання судових рішень не може бути відокремлене від судового провадження, а є складовими єдиного процесу правосуддя. Саме така правова позиція відображена в чисельних рішеннях ЄСПЛ. Викладене вище концептуальне розуміння правової природи примусового виконання судових рішень знайшло своє втілення в положеннях законодавства, зокрема щодо визначення виконавчого провадження, у першу чергу, як завершальної стадії судового провадження.

Наразі в Україні триває реформа виконавчого провадження, яка має на меті подолання системної проблеми неефективного примусового виконання судових рішень. Сутність цієї проблеми окреслена в «пілотному» рішенні ЄСПЛ у справі *Юрій Миколайович Іванов проти України* (2009 р.) [2], в якому ЄСПЛ констатував несумісність з положеннями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод національної практики в Україні, яка полягала в систематичному невиконанні державою-відповідачем рішень національних судів, за виконання яких вона несе відповідальність і у зв'язку з якими сторони, права яких порушені, не мали ефективних засобів юридичного захисту, а також у справі *Бурмич та інші проти України* [3], у якому ЄСПЛ постановив вилучити із реєстру справи п'яти заявників, змістом скарг яких були питання невиконання чи надмірно тривалого невиконання рішень національних судів, а також відсутність ефективних засобів правового захисту. Разом із цими заявами ЄСПЛ постановив вилучити із реєстру ще 12143 однотипні заяви та передав їх на розгляд Комітету Міністрів Ради Європи з метою їх опрацювання в межах заходів загального характеру, визначених у пілотному рішенні по справі *Юрій Миколайович Іванов проти України*, що фактично є підтвердженням того, що констатована раніше ЄСПЛ системна проблема наразі не вирішена.

За таких обставин, законодавча регламентація питань примусового виконання судових рішень мала б розглядатися під збільшувальним склом з тим, аби забезпечити належне нормативне регулювання цих відносин, з метою подолання констатованої системної проблеми.

Водночас практика Верховного Суду свідчить про те, що положення законодавства, яке регламентує виконавче провадження в Україні, наразі потребують ревізії на предмет їх ефективності, яка, зокрема знаходить свій прояв у правовій визначеності цих положень, що є надзвичайно важливим для практики застосування зазначеного законодавства. Водночас ця практика не є сталою, а також однозначною, а тим паче не може претендувати на визнання її нормою права, а є лише індикатором необхідності законодавчого врегулювання прогалин з тим, аби забезпечити відповідність вимогам пунктів 23, 24 Керівних принципів щодо кращого впровадження рекомендацій Ради

Європи з примусового виконання, прийнятих Європейською комісією з питань ефективності правосуддя Ради Європи (СЕРЕJ), за змістом яких національне законодавство повинно містити чітке визначення того, що вважається примусовим виконанням, а також умови такого виконання, положення примусового виконання повинні бути розроблені чітко, не залишаючи можливості для неоднозначного тлумачення [4].

Проблеми виконавчого провадження досліджували такі науковці, як А. Авторгов, Ю. Білоусов, О. Верба-Сидор, Р. Ігонін, Л. Крупнова, С. Фурса, Є. Фурса, Н. Шевелер, С. Щербак та ін.

Однак динамічні зміни законодавства у сфері виконавчого провадження, введення інституту приватних виконавців, неоднорідна практика застосування законодавства, яким врегульовано особливості виконання кількох виконавчих документів щодо одного боржника в разі перебування на виконанні у державного та приватного виконавців, викликають потребу в їх окремому дослідженні на предмет відповідності принципу правової визначеності, а також європейським стандартам у сфері примусового виконання рішень.

Метою статті є правовий аналіз практики Верховного Суду з питань примусового виконання судових рішень з метою виявлення дефектів у законодавстві, яким врегульовані питання примусового виконання судових рішень, та вироблення пропозицій щодо приведення їх відповідно до принципу правової визначеності.

Великою палатою Верховного Суду (далі — ВП ВС) впродовж 2018 року було констатовано значну кількість прогалин у законодавстві про виконавче провадження. Варто нагадати, що відповідно до чинного законодавства України серед підстав передачі справи на розгляд ВП ВС є висновок суду касаційної інстанції про те, що справа *містить виключну правову проблему і така передача необхідна для забезпечення розвитку права та формулювання єдиної правозастосовчої практики* (тут і далі виділено мною — М. С.). Крім того, справа підлягає передачі на розгляд ВП ВС у всіх випадках, коли учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної чи суб'єктної юрисдикції.

Однією із таких виключних правових проблем у сфері виконавчого провадження наразі є питання законодавчого регулювання відносин у сфері зведеного виконавчого провадження, яка загострилась після запровадження інституту приватних виконавців у зв'язку з правовою невизначеністю питань взаємодії державних та приватних виконавців у цьому аспекті. Слід зауважити, що інститут зведеного виконавчого провадження має на меті досягнення певної процесуальної економії у виконавчому провадженні з приводу виконання кількох виконавчих документів щодо одного боржника, а також спрямований на забезпечення справедливості під час розподілу стягнутих з боржника сум з дотриманням принципів черговості та пропорційності такого розподілу.

Положення ст. 30 Закону України «Про виконавче провадження» [5] (далі — Закон), яка регламентує особливості виконання кількох рішень у разі надходження на виконання кількох виконавчих документів щодо одного боржника, не містить регламентації обов'язку та порядку об'єднання чи приєднання виконавчих проваджень про стягнення коштів з одного боржника, відкритих приватним та державним виконавцем. Водночас згідно з абз. 2 ч. 1 ст. 30 Закону виконання кількох рішень про стягнення коштів з одного боржника здійснюється приватним виконавцем у рамках зведеного виконавчого провадження. За такого формулювання вказаної вище диспозиції ст. 30 Закону, з певною вірогідністю, можна висувати про законодавчо визначену обов'язковість зведеного виконавчого провадження за наявності передбачених у цьому абзаці підстав. Оскільки, якби за задумом законодавця йшлося про право приватного виконавця за таких умов здійснювати виконавче провадження в рамках зведеного виконавчого провадження — з погляду нормопроектувальної техніки мало б бути використано словосполучення «може здійснюватися». Отже, встановивши обов'язок приватного виконавця здійснювати виконання кількох рішень про стягнення коштів з одного боржника в рамках зведеного виконавчого провадження, законом не визначено порядку здійснення такого зведеного виконавчого провадження приватним виконавцем, що стало підставою для боржників оскаржувати постанови приватних виконавців про відкриття виконавчого провадження з вимогою передачі таких проваджень державним виконавцям для приєднання до зведених виконавчих проваджень.

З метою формулювання єдиної правозастосовної практики з цього питання ВП ВС у постанові від 5 грудня 2018 р. у справі № 904/7326/17 [6] дійшла висновку про те, що ст. 30 Закону передбачає обов'язок лише державного виконавця передати відкрите виконавче провадження іншому державному виконавцю, який першим відкрив виконавче провадження, для виконання ним у рамках зведеного виконавчого провадження кількох рішень щодо одного боржника. Приватний виконавець не зобов'язаний передавати виконавчий документ чи виконавче провадження для виконання тому державному чи приватному виконавцеві, який перший відкрив виконавче провадження щодо боржника, для виконання кількох рішень щодо одного боржника в рамках зведеного виконавчого провадження. ВП ВС мотивувала свої висновки, зокрема, тим, що передача виконавчого документа чи виконавчого провадження від приватного виконавця до іншого приватного чи державного виконавця може здійснюватися лише за заявою чи згодою стягувача. Поширення ж на приватних виконавців дії правила щодо передачі всіх виконавчих проваджень виконавцю, який першим відкрив виконавче провадження щодо боржника, призведе до створення для державних виконавців більш сприятливих умов діяльності, що є неприйнятним, беручи до уваги мету реформи системи примусового виконання рішень — дотримання балансу повноважень приватних і державних виконавців.

Серед аргументів ВП ВС зазначено про те, що необхідність передавання виконавчого провадження іншому виконавцю, який перший відкрив провадження, може створити істотні ускладнення як для стягувача (наприклад, якщо виконавець, який першим відкрив виконавче провадження щодо боржника, знаходиться у віддаленій від стягувача місцевості), так і для приватного виконавця, який буде змушений виконувати виконавчі документи по всій території України, не маючи для цього відповідних можливостей і ресурсів. Це може спричинити суттєве підвищення витрат на виконання, які буде змушений нести стягувач і які можуть бути не покриті за рахунок коштів боржника.

Водночас у Законі передбачено механізм вчинення процесуальних дій у таких випадках як державними, так і приватними виконавцями. Крім того, такий аргумент, може бути підставою для обґрунтування пропозицій щодо необхідності відмови від інституту зведеного виконавчого провадження, як такого, що створює істотні ускладнення як для стягувачів, так і для виконавців, що навряд чи є виправданим з погляду процесуальної економії.

Водночас виникає питання: наскільки такий висновок узгоджується з принципом справедливості як одним із основоположних елементів верховенства права щодо захисту прав тих стягувачів, які раніше пред'явили виконавчі документи до виконання і не змогли отримати задоволення свого права в органах державної виконавчої служби? Науковці стверджують, що така позиція ВП ВС є помилковою, суперечить вимогам законодавства, а також правам та інтересам інших стягувачів [7, с. 171]. Усунення цієї проблеми вбачається виключно в законодавчій площині, а не шляхом суддівського розсуду, який не вирізняється сталістю.

У цьому контексті слід зауважити, що інститут зведеного виконавчого провадження має на меті не лише досягнення певної процесуальної економії у виконавчому провадженні з приводу виконання кількох виконавчих документів щодо одного боржника, яка є цілком виправданою та доречною, коли мова йде про технічні аспекти об'єднання виконавчих проваджень щодо виконання такої категорії виконавчих документів у зведене, як державними, так і приватними виконавцями, оскільки, як було зазначено у постанові ВП ВС від 14 березня 2018 р. у справі № 660/612/16-ц [8] під час виконання судових рішень діє правило існування одного виконавчого провадження про примусове виконання щодо одного боржника, незалежно від кількості судових рішень та юрисдикцій, у яких вказані рішення, що підлягають примусовому виконанню, були ухвалені, та кількості стягувачів. Крім цього, інститут зведеного виконавчого провадження спрямований також на забезпечення справедливості під час розподілу стягнутих з боржника сум з дотриманням принципів черговості та пропорційності такого розподілу.

ВП ВС у постанові від 5 грудня 2018 р. *відступила від правового висновку*, викладеного у постанові від 14 березня 2018 р., шляхом його

уточнення, за змістом якого ст. 30 Закону передбачає обов'язок лише державного виконавця передати відкрите виконавче провадження іншому державному виконавцю, який першим відкрив виконавче провадження, для виконання ним у рамках зведеного виконавчого провадження кількох рішень щодо одного боржника. Приватний виконавець не зобов'язаний передавати виконавчий документ чи виконавче провадження для виконання тому державному чи приватному виконавцеві, який перший відкрив виконавче провадження щодо боржника, для виконання кількох рішень щодо одного боржника в рамках зведеного виконавчого провадження.

Таким чином, у разі задоволення вимог лише одного стягувача, виконавче провадження з примусового виконання рішення якого було відкрито приватним виконавцем, і водночас ігнорування правами інших стягувачів, виконавчі провадження яких щодо того ж боржника відкрито в державній виконавчій службі, в тому числі об'єднане чи приєднане до зведеного виконавчого провадження, нівелюється така мета зведеного виконавчого провадження як забезпечення справедливості під час розподілу стягнутих з боржника сум з дотриманням принципів черговості та пропорційності такого розподілу. Додає ваги такому аргументу обмеження, встановлені ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», на здійснення примусового виконання деяких категорій рішень приватними виконавцями, що в принципі унеможливає за таких обставин реалізацію такого права стягувача як право на власний розсуд обрати орган, що буде здійснювати примусове виконання, оскільки таке право обмежено Законом.

Крім того, наразі лише 170 приватних виконавців (з прогнозованих 800) отримали доступ до професії, тобто на сьогодні сформована така система примусового виконання рішень, за якої одні особи мають об'єктивну можливість звернутися до приватного виконавця, а інші — ні, а отже, потенційно можуть стати учасниками зведеного виконавчого провадження у державній виконавчій службі та не отримати забезпечення гарантованого права на виконання остаточного судового рішення, що навряд чи узгоджується з такою засадою виконавчого провадження як справедливість, яка у сфері реалізації права, проявляється, зокрема, у завданнях законодавця і засобах, що обираються для їх досягнення.

Отже, проголосивши справедливість, однією із засад виконавчого провадження, законодавцем визначено мета забезпечення справедливого виконавчого провадження, водночас існуюча система примусового виконання судових рішень у контексті досліджуваних питань, є такою, що сповна відповідає цьому принципу, а отже, є однією із вагомих підстав для концептуального переосмислення існуючої системи примусового виконання судових рішень, зокрема запозичивши досвід деяких країн Європейського Союзу, які багато років напрацьовували ефективно діючу модель виконавчого провадження.

До прикладу, у Франції на сучасному етапі нараховується близько 3,5 тисяч приватних судових приставів, і лише близько 300 державних, які працюють виключно з боргами державних органів [9].

У Литві за результатами реформи примусового виконання судових рішень відбулась зміна моделі примусового виконання рішень з державної на приватну. Крім того, в законодавстві Литви міститься правове регулювання відносин щодо особливостей примусового виконання в разі наявності декількох виконавчих проваджень щодо одного й того ж боржника у декількох виконавців. За таких обставин діє правило пріоритету стягнення того виконавця, який першим виявив майно боржника і розпочав процедуру звернення на нього стягнення. Інші виконавці можуть приєднатися своїми виконавчими провадженнями до провадження виконавця, що має пріоритет, який повинен врахувати у своєму провадженні ще одного або декількох стягувачів, а також витрати та винагороду колег. Таким чином, як слушно зазначає А. Авторгов, не порушується черговість та пропорційність для всіх стягувачів, незалежно від того, веде їх справу один виконавець або декілька [10].

Крім того, за таких умов забезпечується рівність стягувачів у реалізації їх права на ефективне примусове виконання судових рішень, що заслуговує на втілення в практичне життя, зважаючи на досвід діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень часів незалежної України, який на сьогодні охарактеризований ЄСПЛ як системна проблема. Натомість у Мін'юсті стверджують про необхідність зміцнення інституційного потенціалу саме державної виконавчої служби та посилення ролі держави щодо забезпечення виконання рішень суду та рішень інших органів [11], що не дає оптимістичних сподівань на швидке подолання констатованої ЄСПЛ системної проблеми невиконання або надмірного тривалого невиконання в Україні рішень національних судів.

Ще одна прогалина в законодавчій регламентації питань зведеного виконавчого провадження констатована в постанові ВП ВС від 17 жовтня 2018 р. у справі № 5028/16/2/2012 [12] та полягає у правовій невизначеності питань судової юрисдикції при оскарженні рішень, дій або бездіяльності виконавців у зведеному виконавчому провадженні. Так, у вказаній постанові ВП ВС дійшла висновку про те, що скарги на виконавця щодо примусового виконання виконавчих документів, виданих судами різних юрисдикцій у зведеному виконавчому провадженні, повинні розглядатись у порядку адміністративного судочинства. Скарги на виконавця щодо примусового виконання виконавчих документів, виданих судами однієї юрисдикції у зведеному виконавчому провадженні, повинні розглядатись відповідним судом, який видав виконавчий документ, у порядку відповідного виду судочинства.

Тобто визначальним критерієм для віднесення спору до адміністративної юрисдикції є наявність у зведеному виконавчому провадженні судових рішень, ухвалених за правилами різних юрисдикцій,

чи рішень інших (не судових) органів, якщо ці рішення підлягають примусовому виконанню.

Свою позицію ВП ВС мотивувала тим, що ні положеннями Закону України «Про виконавче провадження», ні положеннями відповідних процесуальних кодексів не врегульовано питання оскарження дій виконавців у зведеному виконавчому провадженні, тим самим констатувала наявність ще одного дефекту законодавства у сфері примусового виконання рішень, який, на жаль, дотепер не усунутий у чинному законодавстві.

Проведений правовий аналіз висновків ВП ВС з питань практики застосування законодавства у сфері особливостей примусового виконання рішень у зведеному виконавчому провадженні дає можливість стверджувати про те, що вони є індикатором дефектів законодавства у цій сфері, які полягають у правовій невизначеності регламентації важливих елементів цього правового інституту.

Означені прогалини в законодавстві повинні бути усунені на законодавчому рівні, а не залишатися предметом судової правотворчості, оскільки судова практика не є сталою, а за вимогами європейських інституцій у сфері примусового виконання рішень національне законодавство повинно містити чітке визначення умов примусового виконання рішень, положення примусового виконання повинні бути розроблені чітко, не залишаючи можливості для неоднозначного тлумачення.

Водночас зазначені вище висновки є лише тактичними підходами вдосконалення законодавства України у сфері примусового виконання рішень. Стратегічним напрямом у цій сфері вбачається необхідність концептуальної зміни системи примусового виконання судових рішень з переходом на монополію приватних виконавців або ж їхню домінуючу складову, за якої за державною виконавчою службою залишаються питання виконання рішень судів, у яких однією зі сторін є держава.

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://bit.ly/2WXqNHt> (дата звернення 03.06.2019).
2. European Court of Human Rights. Fifth section. Case of Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine (Applications no.40450/04). Strasbourg 15 October 2009. *Council of Europe | European Court of Human Rights*. URL : <https://bit.ly/2GJ8MyL> (дата звернення: 03.06.2019).
3. European Court of Human Rights. Grand Chamber. Case of Burmych and Others v. Ukraine (Applications nos. 46852/13 et.al). Strasbourg 12 October 2017. *Council of Europe | European Court of Human Rights*. URL : <https://bit.ly/2T5LQhV> (дата звернення 03.06.2019).
4. Guidelines for a better implementation of existing Council of Europe Recommendation on enforcement adopted by the CEPEJ at its 14th plenary meeting (Strasbourg, 9–10 December 2009). *Council of Europe*. URL : <https://bit.ly/2MAIgLF> (дата звернення 03.06.2019).

5. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542.
6. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05.12.2018 р. у справі № 904/7326/17 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Пріметалс Текнолоджіз Україна» до Публічного акціонерного товариства «Дніпровський металургійний комбінат» про стягнення 5 129 953,56 грн. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL : <https://bit.ly/2GJOSnb> (дата звернення: 03.06.2019).
7. *Фурса С. Я., Фурса Є. І.* Напрямки співпраці та протистояння адвокатів та приватних виконавців. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку* (з нагоди 145-річчя створення Ради присяжних повірених при Харківському окружному суді) : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 травня 2019 р.). Харків, 2019. С. 166–174.
8. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14.03.2018 р. у справі № 660/612/16-ц за скаргою ОСОБА_3 на дії посадових осіб Великоколекандрівського РВ ДВС ГТЮУ у Херсонській області та УДВС ГТЮ у Херсонській області. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL : <https://bit.ly/2YnMbCJ> (дата звернення: 03.06.2019).
9. *Глушко С.* Развитие профессии частных исполнителей: Франция придаст ускорение [07:39, 9 апреля 2019]. Судебно-юридическая газета. URL : <https://bit.ly/2MvbX0C> (дата звернення: 03.06.2019).
10. *Авторгов А.* Исполнение судебных решений в Литовской республике. ЛІГА:ЗАКОН. URL : <https://bit.ly/2LXueEo> (дата звернення: 03.06.2019).
11. Світлана Глуценко: наша мета — посилення ролі держави щодо виконання судових рішень [11-04-2019, 10:15]. Міністерство юстиції України. URL : <https://bit.ly/2KrX4cC> (дата звернення: 03.06.2019).
12. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 р. у справі № 5028/16/2/2012 за позовом заступника прокурора міста Чернігова в інтересах держави в особі: Міністерства палива та енергетики України, ПАТ «НАК «Нафтогаз України», Публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Чернігівгаз» до Відкритого акціонерного товариства «Облтеплокомуненерго» про стягнення 4 906 261,27 грн. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL : <https://bit.ly/2YnMCwR> (дата звернення: 03.06.2019).

Надійшла до редакції 03.06.2019

Stefanchuk, M. M. The Practice of the Supreme Court as an Indicator of the Defects in Legislation on Enforcement Proceedings

The current state of enforcement proceedings reform in Ukraine has been highlighted. It has been stated that its goal is to overcome the systemic problems of an ineffective enforcement of court judicial decisions. The practice of the Supreme Court on the enforcement of judicial decisions in Ukraine has been analyzed. It has been found that the Grand Chamber of the Supreme Court, which reviews the case if it contains an exceptional legal issue to ensure the development of law and the formulation of uniform law enforcement practice, has stated a significant number of gaps in the legislation of Ukraine on enforcement proceedings. It has been considered one of these exceptional legal problems in the sphere of enforcement proceedings concerning the defects in legislative regulation of relations in consolidated enforcement proceedings. On the basis of the study, it has been concluded that the practice of the Supreme Court is an indicator of the defects in legislation on enforcement in Ukraine in the form of consolidated enforcement proceedings, which consist of legal uncertainty in the regulation of the important elements of this legal institution. These gaps in the legislation should be addressed at the legislative level, and not remain subject of judicial lawmaking, as judicial practice is not stable. Moreover, it should be in accordance with the requirements of European institutions in the sphere of enforcement, according to which national legislation should contain a clear definition of the conditions for enforcement, the statutory enforcement provisions should be worked out clearly, avoiding the possibility for misinterpretation. Taking into account the doctrinal studies, as well as using the successful experience of other states, the strategic direction of improvement of the legislation of Ukraine in the sphere of enforcement should determine the need for a conceptual change in the system of enforcement with the transition to the monopoly of private executors or their dominant component in the system of enforcement agencies. The competence of the State Enforcement Service should be focused on the enforcement of judicial decisions in which one of the parties is a state.

Keywords: *enforcement of judicial decisions, consolidated enforcement proceedings, State Enforcement Service, private executor, defects in legislation, legal certainty.*

